

СТАТИСТИКА, ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 658.1:338.3

Гуменюк О.О.,
к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку та економіко-правового
забезпечення агропромислового бізнесу
Тернопільський національний економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Humeniuk O.O.,
cand.sc.(econ.), assoc. prof., assistant professor at the department of
accounting, economical and legal maintenance of agroindustrial business
Ternopil National Economic University

PECULIARITIES OF CONDUCTING THE ANALYSIS OF FINANCIAL CONDITION OF THE ENTERPRISE

Постановка проблеми. Волатильність зовнішніх фінансових умов діяльності суб'єктів економіки, в тому числі посилення конкурентної боротьби, наповнює новим змістом вимоги до системи управління підприємством і передусім до системи фінансового управління. Однією з ознак її результативності є стійкий фінансовий стан підприємства. Цього можна досягти шляхом підвищення раціональності використання наявних ресурсів, зниження рівня залежності від кредиторів, виявлення внутрішніх резервів, тим самим забезпечуючи стійке економічне зростання. Однак для здійснення перерахованих вище заходів необхідно досліджувати фінансову ситуацію на підприємстві, тобто провести аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання.

Методика аналізу та оцінки фінансового стану підприємств багато в чому залежить від правильного розуміння внутрішнього змісту і самої суті. Оцінка фінансового стану суб'єкта господарювання є важливою складовою частиною для формування ефективної фінансової політики підприємства як в короткостроковому періоді, так і на довгострокову перспективу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фінансовий стан є найважливішою оцінкою ступеня ефективності управління економічною діяльністю підприємств, тому важливо знати та розуміти значення і правильно оцінювати поточний фінансовий стан підприємства. Наукові дослідження з проблеми аналізу фінансового стану здійснили вітчизняні і зарубіжні вчені, зокрема: О.І. Аверіна [5], І.З. Адамова [1], І.Т. Балабанов [2], Р. Брейлі [3], Р.Ф. Бруханський [7], Т.А. Городня [4], С.В. Нестерова [6], М.К. Пархомець [7], П.Р. Пуцентейло [7-9], Г.В. Савицька [10], О.А. Сарапіна [11], А.С. Сенін [12], Є.Б. Тютюкін [13], Дж. К. Ван Хорн [14], А.М. Фрідман [15], А.Д. Шеремет [16] та ін.

Актуальність фінансового аналізу для підприємства призвела до того, що в сучасній економічній літературі існують безліч методичних матеріалів, програмних продуктів, що описують різні методики фінансового аналізу. Так, окремі автори пропонують розділяти методику фінансового аналізу на два етапи: проведення експрес – аналізу за допомогою відбору невеликої кількості найбільш істотних показників і відстеження їх динаміки, а потім проведення поглибленого аналізу з оцінкою складу ресурсів, їх структури фінансових результатів діяльності й оцінку співвідношення власних і позикових коштів [2; 5; 13]. Недоліком запропонованої методики є відсутність можливості фінансового прогнозу.

Дослідження літературних джерел показало, що більшість авторів характеризують фінансовий стан як стан і ефективність використання фінансових ресурсів підприємства на певну дату. Наприклад, Г.В. Савицька вважає, що фінансовий стан підприємства – це категорія, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу і здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку на фіксований момент часу [10, с.248-249]. А.С. Сенін також розглядає фінансовий стан як економічну категорію, що характеризує розміщення, власність і використання фінансових ресурсів, а також їх достатність в кожен момент часу [12, с. 139]. Прихильниками даного підходу є Є.Б. Тютюкін [13,

с. 434], О.І. Аверіна [5, с. 241], що трактує фінансовий стан як забезпеченість підприємства фінансовими ресурсами, доцільність їх розміщення й ефективність використання.

А.Д. Шеремет і Е.В. Негашев вважають, що фінансовий стан підприємства характеризується структурою засобів (активів) та характером джерел їх формування (власного і позикового капіталу, тобто пасивів) [16, с. 117]. Поряд з цим, в науковій літературі поширення набув підхід до визначення фінансового стану, що характеризує цю категорію як систему певних фінансових показників.

А.Д. Шеремет запропонував проводити методику фінансового аналізу підприємства та його зміни всередині звітної періоду шляхом комплексної оцінки за допомогою розрахунку абсолютних і відносних показників. Основою розрахунку є порівняльний аналітичний баланс. При цьому дана методика оцінює не тільки розрахункові показники, але й абсолютні – розмір чистих активів і чистого оборотного капіталу [16].

Разом з тим, для практики управління сучасними підприємствами такі характеристики процесу аналітичного забезпечення є, безумовно, важливими, але не зовсім достатніми. Перераховані методики не становлять вичерпний список, в економічній літературі запропоновано понад 50 діючих методик фінансового аналізу підприємства. Вибір конкретної методики залежить від напрямку і мети аналізу рівня підготовки фахівця галузі, в якій працює підприємство.

Постановка завдання. Для успішного функціонування в сучасних ринкових умовах суб'єкти господарювання змушені підвищувати ефективність своєї діяльності. У зв'язку з цим метою статті є розкриття базових теоретичних положень, на які повинна спиратися оцінка й аналіз фінансового стану підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних фінансово-економічних обставинах діяльність кожного суб'єкта господарювання є об'єктом уваги широкого діапазону учасників ринкових відносин, зацікавлених в результатах його роботи. Для того, щоб розробити плани на перспективу при поточній економічній ситуації в країні, управлінському персоналу необхідно мати здатність оцінювати фінансовий стан підприємства, а також напрямки розвитку його діяльності в сучасних умовах. Звертаючись до суті фінансового стану підприємства як об'єкта дослідження, зазначимо, що, незважаючи на велику кількість досліджень з цієї теми, в даний час є відсутній єдиний підхід до визначення цього поняття.

Фінансовий стан – найважливіша характеристика діяльності підприємства, яка з розвитком ринкових відносин в суспільстві приймає все більш складну форму і сутність, що робить актуальним розгляд різних позицій трактування економічної категорії «фінансовий стан» і розробку єдиного методологічного підходу до визначення.

Для того, щоб більш повно висвітлити сутність фінансового стану підприємства, слід дати якомога повне уявлення про фінансовий стан.

Рівень фінансового стану визначається конкурентоспроможністю підприємства, його економічним потенціалом, діловою активністю, що виступає гарантом ефективної реалізації економічних інтересів всіх учасників фінансово-господарської діяльності.

Оцінюючи і аналізуючи фінансовий стан підприємства в даний момент, фінансово-економічні та управлінські служби на підприємстві отримують можливість спрогнозувати розвиток підприємства в майбутньому і поліпшити його становище.

Відзначаючи роботи таких науковців, як Г.В. Савицької, А.М. Фрідмана, виділимо наступні визначення фінансового стану підприємства. «Фінансовий стан – це здатність підприємства фінансувати свою діяльність» [10; 15]. Також розглянемо інше визначення поняття «фінансовий стан – це категорія, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу в фіксований момент часу» [5, с. 118]. З цих визначень випливає, що фінансовий стан в основному визначає потенціал підприємства, тобто, воно визначає ефективність управління підприємством своїх фінансових ресурсів. Для того, щоб управління підприємством було найбільш ефективним, необхідно максимально забезпечувати стійке фінансове становище підприємства.

Так, І.З. Адамова вважає, що фінансовий стан – це комплексне поняття, яке характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення й ефективність використання фінансових ресурсів підприємства [1]. На думку О.А. Сарапіної, фінансовий стан підприємства – це ступінь забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності, а також своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями. У ньому знаходять відображення у вартісній формі загальні результати роботи підприємства з управління фінансовими ресурсами. Таким чином, слід відзначити, що фінансовий стан підприємства є результатом всіх форм його діяльності як суб'єкта господарювання з одного боку, та як результат такої діяльності здійснює вплив у майбутній зміні проявів діяльності підприємства, що формує його «подальший поточний стан» [11, с. 96]. Крім того, низка авторів в пропонувані визначеннях виділяють ту чи іншу характеристику фінансового стану: стійкість, конкурентоспроможність, платоспроможність.

І.Т. Балабанов вважає, що аналіз фінансового стану – це характеристика фінансової конкурентоспроможності підприємства (тобто платоспроможності, кредитоспроможності),

використання фінансових ресурсів і капіталу, виконання зобов'язань перед державою та іншими господарюючими суб'єктами [2].

Зарубіжні автори виділяють наступні складові частини аналізу фінансового стану: платоспроможність, структура активів і пасивів, ділова активність, оборотність, ефективність використання капіталу, інвестиції; фінансова залежність, ліквідність, рентабельність, ринкова активність [3]; Дж. К. Ван Хорн [14] виділяє – структуру і динаміку майна підприємства, ліквідність, співвідношення грошового потоку і заборгованості, співвідношення власного капіталу і заборгованості, ступінь покриття відсоткових платежів прибутком.

Отже, фінансовий стан – це економічна категорія, що характеризує розміщення, власність і використання фінансових ресурсів, а також їх достатність в кожен момент часу. Тобто, це багатоаспектна економічна категорія, що агрегує в собі ключові характеристики ефективного функціонування і розвитку підприємства, які відображаються в системі фінансових показників.

Оцінка фінансового стану дає змогу виявити недоліки фінансової політики підприємства, вжити відповідних заходів щодо своєчасного усунення цих недоліків, знайти резерви поліпшення фінансового стану і платоспроможності компанії і виробити рекомендації, спрямовані на поліпшення фінансового стану через вдосконалення фінансової політики. Завдяки грамотно проведеному фінансовому аналізу діяльності підприємства можна скорегувати податкову, облікову і кредитну політику, змінити дивідендну політику з метою поліпшення інвестиційної привабливості компанії. Значення і роль фінансового аналізу важко переоцінити, оскільки саме він є тією базою, на якій будується розробка ефективної фінансової політики.

Поняття фінансового стану є набагато ширшим і характеризується не тільки платоспроможністю, а й забезпеченістю фінансовими ресурсами, доцільністю їх розміщення та ефективністю використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними і фізичними особами, ліквідністю і фінансовою стійкістю. Не варто забувати і про те, що фінансове становище обумовлюється досягнутими за звітний період фінансовими результатами разом з ліквідністю, платоспроможністю і фінансовою стійкістю. Так, з позиції короткострокової перспективи доцільно визначати ліквідність і платоспроможність підприємства, а в довгостроковій перспективі – фінансову стійкість.

Фінансовий стан характеризується певною сукупністю показників, відображених в балансі підприємства станом на певну дату (початок і кінець кварталу, півріччя, дев'яти місяців, року) як залишки по конкретних рахунках чи комплексу рахунків бухгалтерського обліку.

Для оцінки фінансового стану застосовують систему певних показників, які характеризують здатність підприємства самостійно фінансувати свою діяльність і своєчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями.

Таким чином, можна сказати, що оцінка фінансового стану є одним з головних інструментів побудови та оцінки фінансової політики підприємства, виявлення тенденцій, вимірювання пропорцій, планування, прогнозування, визначення ключових факторів діяльності, обчислення їх впливу на результат, виявлення невикористаних резервів. Одна з найважливіших характеристик фінансового стану – фінансова стійкість підприємства, яка визначає і стабільність його діяльності. Мета оцінки фінансового стану – оцінка фінансових параметрів діяльності підприємства. Якість проведеного фінансового аналізу залежить від застосовуваної підприємством методики, достовірності даних її бухгалтерської звітності, а також від компетентності осіб, відповідальних за прийняття управлінських рішень у сфері фінансової політики.

Всі використовувані методики базуються на аналізі даних офіційних документів бухгалтерської звітності та констатують результати діяльності підприємств, за якими управлінські рішення можуть прийматися з деякими запізненнями. Однак для інформаційно-аналітичного забезпечення процесів прийняття управлінських рішень протягом усього звітного періоду керівнику необхідна своєчасна інтерпретація взаємопов'язаних фінансових показників.

Виділяють наступні аналітичні завдання [15, с.410]:

– оцінка динаміки суми і структури коштів підприємства і джерел їх формування за аналізований період;

– виявлення зміни показників фінансової стійкості та платоспроможності підприємства;

– встановлення стану фінансової, кредитної, розрахунково-платіжної дисципліни;

– вивчення впливу показників оборотності засобів і рентабельності на фінансовий стан підприємства;

– виявлення резервів забезпечення фінансової стабільності підприємства;

– економічна діагностика фінансового стану підприємства та її партнерів;

– розробка моделі фінансового стану в умовах раціонального використання ресурсів господарюючого суб'єкта;

– обґрунтування основних напрямків і програми зміцнення фінансового становища підприємства на конкурентному ринку.

Аналіз фінансового стану може проводитися оперативно (експрес-аналіз) і більш детально (детальний аналіз). Крім того існує аналіз системи критеріїв для визначення незадовільної структури

балансу неплатоспроможних підприємств, який може бути використаний як складова аналізу фінансового стану підприємств, що знаходяться на межі банкрутства.

Кожен з перерахованих методів має свої переваги і недоліки, кожен з них з урахуванням обставин, що склалися, і кінцевих цілей дослідження може бути в рівній мірі використаний при аналізі.

Перший напрямок в аналізі фінансового стану підприємства – це горизонтальний і вертикальний аналіз активів і пасивів балансу. Горизонтальний аналіз – це порівняння показників звітної періоду з аналогічними показниками базисного періоду. Таким чином, вивчається динаміка, тобто збільшення або зменшення значення показника у часі. Вертикальний аналіз дозволяє визначити структуру підсумкових фінансових показників шляхом розподілу кожної статті на підсумкову величину. Таким чином, розраховується питома вага аналізованої статті балансу в загальному підсумку балансу. Це дає можливість визначити вплив кожної позиції звітності на результат в цілому.

Для підвищення фінансової стійкості вітчизняних підприємств можна рекомендувати наступні напрямки:

1. Одним з важливих економічних завдань є раціональне використання оборотних коштів і прискорення їх оборотності, тобто скорочення періоду часу, необхідного на проходження всіх стадій кругообігу. Прискорення оборотності оборотних коштів полягає в тому, що підприємство отримує можливість при наявних у ньому оборотних коштах виконати більший обсяг робіт або вивільнити кошти для інших потреб. У свою чергу, прискорення оборотності оборотних коштів тісно пов'язане з розвитком науково-технічного прогресу, з безперервним вдосконаленням організації та управління. Це завдання може вирішуватися на основі теорії управління запасами з використанням математичних методів, що дають змогу мінімізувати загальну вартість створення і зберігання запасів матеріалів. Великим резервом прискорення оборотності оборотних коштів і зменшення їх загальної кількості є скорочення витрат матеріалів на одиницю продукції, тобто матеріаломісткості, недопущення понаднормативних витрат матеріальних ресурсів на виробництві. Тобто, на всіх етапах руху матеріальних ресурсів необхідно проводити жорсткий режим економії.

2. Прискорення виробничого процесу на основі підвищення продуктивності праці. Як відомо, в процесі кругообігу значна частина оборотних коштів знаходиться в сфері незавершеного виробництва. Обсяг незавершеного виробництва безпосередньо пов'язаний з формами оплати виконаних робіт замовником. Так, при застосуванні оплати за об'єкт в цілому і етапи робіт обсяг незавершеного виробництва збільшується, при щомісячній оплаті робіт його обсяг зменшується.

3. Удосконалення системи розрахунків із замовниками та іншими підприємствами за виконані роботи та надані послуги. Система розрахунків за виконані роботи будуватися так, щоб, з одного боку, забезпечити дотримання контрактних термінів виконання робіт і послуг, а з іншого – створити умови для прискореного руху оборотних коштів. Важливими заходами в цьому напрямку є: скорочення термінів перевірки платіжних документів, своєчасна оплата пред'явлених рахунків; дотримання фінансової і договірної дисципліни; зниження дебіторської заборгованості всіх юридичних осіб. Велике значення в підвищенні оперативності в розрахунках, скорочення термінів поштового обігу документів має розширення комп'ютерної технології управління, використання електронних мереж для передачі інформації.

Висновки з даного дослідження. Таким чином, аналіз фінансового стану підприємства – це узагальнююча оцінка, проведена з метою вивчення всіх основних аспектів фінансової діяльності підприємства, що проводиться на основі балансу підприємства, звітів про фінансові результати та інших звітних документів. Методи фінансового аналізу, а також використовувані фінансові показники дають змогу керівникам провести глибокий аналіз результатів діяльності підприємства лише за звітними даними. Саме тому кожен керівник повинен не тільки знати технологію проведення фінансового аналізу підприємства, але вміти робити на його основі необхідні висновки, розробляти і пропонувати підприємству заходи щодо поліпшення його фінансового стану.

Проведення аналізу фінансового стану є життєвою необхідністю для підприємства. За його результатами можна визначити, наскільки ефективно воно функціонує, як використовуються наявні в його розпорядженні ресурси, чи є прийняті управлінські рішення ефективними і обґрунтованими. Також слід зазначити, що оцінка фінансового стану є комплексним процесом, оскільки аналіз лише одного з напрямків не дає повної і об'ємної картини реальної ситуації, що склалася на підприємстві. Тому для того, щоб дати повну оцінку фінансового стану підприємства, необхідно оцінити його майновий стан, проаналізувати ступінь його ліквідності, фінансової стійкості та незалежності, дати оцінку його ділової активності, а також визначити рівень його рентабельності за аналізований період.

Література

1. Адамова І.З. Аналіз фінансового стану підприємства: проблемні аспекти та шляхи їх розв'язання [Електронний ресурс] / І.З. Адамова, А.Л. Романчук. – Режим доступу : http://www.chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2011/v2/NV-2011-V2_64.pdf
2. Балабанов І.Т. Основи фінансового менеджмента : учеб. пособие. – 2-е изд., доп. и перераб. / И.Т. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 2010. – 512 с.

3. Брейли Р. Принципы корпоративных финансов / Р. Брейли, С. Майерс. – М. : ЗАО «Олимп-Бизнес», 2008. – 1008 с.
4. Городня Т.А. Аналіз фінансового стану та вдосконалення контролю за фінансовими показниками підприємства / Т.А. Городня, С.В. Кобзева // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.1. – С. 183-187.
5. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности : учебник / О.И. Аверина. – М. : КНОРУС, 2012. – 432 с.
6. Нестерова С. В. Методологічні основи факторного аналізу у процесі оцінки фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] / С.В. Нестерова, Є.Ю. Делеган. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/natural/Nvuu/Ekon/2010_29_1/statti/52.htm
7. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності аграрних підприємств : монографія / Р.Ф. Бруханський, М.К. Пархомець, П.Р. Пуцентейло [та ін.]. – Тернопіль : Крок, 2015. – 300 с.
8. Пуцентейло П.Р. Аналітичне забезпечення діяльності підприємства [Електронний ресурс] / П.Р. Пуцентейло // Сталый розвиток економіки. – 2015. – № 1. – С. 168-174. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sre_2015_1_27.
9. Пуцентейло П.Р. Особливості функціонування аналітичного забезпечення підприємств / П.Р. Пуцентейло [Електронний ресурс] // Інноваційна економіка. – 2015. – № 1. – С. 194-198. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2015_1_37.
10. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. – 3-тє вид., випр. і доп. / Г.В. Савицька – К. : Знання, 2007. – 668 с.
11. Сарапіна О.А. Системний аналіз фінансового стану підприємства: методика та напрями вдосконалення / О.А. Сарапіна // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2013. – Випуск 1. – С. 96-99.
12. Сенин А.С. Сущность и методология финансового анализа предприятия / А.С. Сенин // Экономика и социум: современные модели развития. – 2014. – № 8. – С. 138-151.
13. Тютюкина, Е.Б. Финансы организаций (предприятий): учебник / Е.Б. Тютюкина. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2014. – 544 с.
14. Хорн Дж. К. Ван. Основы управления финансами : пер. с англ. / Хорн Дж. К. Ван. ; гл. ред. серии Я.В. Соколов. – М. : Финансы и статистика, 2005. – 800 с.
15. Фридман А.М. Финансы организации (предприятия) : учебник / А.М. Фридман. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2014. – 488 с.
16. Шеремет А.Д. Методика финансового анализа деятельности коммерческих организаций: учебное пособие / А.Д. Шеремет, Е.В. Негашев. – М. : ИНФРА-М, 2012. – 208 с.

References

1. Adamova, I.Z. and Romanchuk, A.L. (2011), "Analysis of the financial condition of the company: problematic aspects and solutions", available at: http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2011/v2/NV-2011-V2_64.pdf (access date August 06, 2016).
2. Balabanov, I.T. (2010), *Osnovy finansovogo menedzhmenta* [Fundamentals of financial management], Finance and Statistics, Moscow, Russia, 512 p.
3. Breyli, R. and Mayyers S. (2008), *Printsipy korporativnykh finansov* [Principles of Corporate Finance], ЗАО «Олимп-Бизнес», Moscow, Russia, 1008 p.
4. Horodnia, T.A. and Kobzieva, S.V. (2010), "Analysis of financial condition and improve control over financial impacts", *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, iss. 20.1, pp. 183-187.
5. Averina, O.I. (2012), *Kompleksnyy ekonomicheskyy analiz khozyaystvennoy deyatel'nosti* [Comprehensive economic analysis of economic activity], KNORUS, Moscow, Russia, 432 p.
6. Nesterova, S.V. and Delehan, Ye.Yu. (2010), "Methodological basis of factor analysis in the assessment of the financial condition of the company", available at: http://nbuv.gov.ua/old_jrn/natural/Nvuu/Ekon/2010_29_1/statti/52.htm. (access date August 06, 2016).
7. Brukhanskyi, R.F., Parkhomets, M.K. and Putsenteilo, P.R. (2015), *Oblikovo-analitychne i orhanizatsiino-pravove zabezpechennia diialnosti ahrarnykh pidpriumstv* [Accounting and analytical, organizational and legal support of agricultural enterprises], Krok, Ternopil, Ukraine, 300 p.
8. Putsenteilo, P.R. (2015), "Analytic support of enterprises", *Stalyi rozvytok ekonomiky*, no. 1, pp. 168-174, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sre_2015_1_27. (access date August 06, 2016).
9. Putsenteilo, P.R. (2015), "Peculiarities of functioning analytic support of enterprises", *Innovatsiina ekonomika*, no. 1, pp. 194-198, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2015_1_37. (access date August 06, 2016).
10. Savytska, H.V. (2007), *Ekonomichnyi analiz diialnosti pidpriumstva* [Economic analysis of the company], Znannia, Kyiv, Ukraine, 668 p.

11. Sarapina, O.A. (2013), "Systematic analysis of the financial condition of the company: methods and areas of improve", *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, iss. 1, pp. 96-99.
12. Senin, A.S. (2014), "Essence and methodology of the enterprise", *Ekonomika i sotsium: sovremennyye modeli razvitiya*, no. 8, pp. 138-151.
13. Tyutyukina, Ye.B. (2014), *Finansy organizatsiy* [Finance companies], Izdatel'sko-torgovaya korporatsiya «Dashkov i K°», Moscow, Russia, 544 p.
14. Khorn, Dzh. K. Van. (2005), *Osnovy upravleniya finansami* [Fundamentals of Financial Management], *Finansy i statistika*, Moscow, Russia, 800 p.
15. Fridman, A.M. (2014), *Finansy organizatsiy* [Finance companies], Izdatel'sko-torgovaya korporatsiya «Dashkov i K°», Moscow, Russia, 488 p.
16. Sheremet, A.D. and Negashev, Ye.V. (2012), *Metodika finansovogo analiza deyatel'nosti kommercheskikh organizatsiy* [Methods of financial analysis of business organizations], INFRA-M, Moscow, Russia, 208 p.

Рецензент: д.е.н., доцент Тернопільського національного економічного університету Р.Ф. Бруханський

УДК 657.6

Шафранська Л.Т.,
к.е.н., старший викладач кафедри обліку
в державному секторі економіки та сфері послуг
Тернопільський національний економічний університет

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА СЕГМЕНТАМИ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

Shafranska L.T.,
cand.sc.(econ.), senior lecturer at the department of accounting
in the state sector of the economy and sphere of services
Ternopil National Economic University

FINANCIAL REPORTING BY SEGMENTS IN THE PUBLIC SECTOR OF ECONOMY

Постановка проблеми. Активна реформація бухгалтерського обліку бюджетних установ знаходиться на завершальному етапі, в результаті чого відбувається гармонізація вітчизняної облікової системи до міжнародних облікових положень теорії та практики. В умовах трансформації бухгалтерського обліку державного сектору економіки та зближення його з міжнародними стандартами, основним елементом діяльності установ виступає злагоджена система бухгалтерського обліку. На відміну від вітчизняної практики, в основі облікових принципів за МСФЗ закладений такий метод нарахування, при застосуванні якого, як вважається, можна досягти правдивого відображення у звітності фінансового стану, грошових коштів установи та результатів виконання бюджету.

Наслідком введення в дію національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі економіки набуде актуальності нова форма фінансової звітності - звітність за сегментами. Міжнародний досвід вкотре доводить, що в основі розвитку звітності за сегментами лежать інформаційні потреби користувачів, кількість яких постійно зростає.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. За останні роки вітчизняними науковцями активно досліджувалися питання можливостей удосконалення бухгалтерського обліку і звітності в установах державного сектору економіки. Питання складання звітності в установах державного сектору України були висвітлені у працях таких вчених, як Атамас П.Й., Бутинець Ф.Ф., Гізатуліна Л.В., Джога Р.Т., Єфименко Т.І., Канцуров О.О., Кононенко О., Лучко М.Р., Ловінська Л.Г., Свірко С.В., Сушко Н.І., Чечуліна О.О., Цветкова Н. та інші [1; 2; 3; 6; 7; 8; 9]. Проте, зміни, що відбулися у бюджетному законодавстві, а також необхідність наближення обліку в державному секторі економіки до міжнародних стандартів зумовлюють постановку нових завдань для наукових досліджень у даній сфері.

Постановка завдання. Метою даного дослідження виступає формування концепції уніфікації та модернізації облікової системи установ державного сектору економіки на основі дослідження проблем і недоліків існуючих базових підходів до його організації в умовах сьогодення.